УДК 517.98

М. І. Дмитришин

ТЕНЗОРНІ ДОБУТКИ АПРОКСИМАЦІЙНИХ ПРОСТОРІВ, АСОЦІЙОВАНИХ ІЗ РЕГУЛЯРНИМИ ЕЛІПТИЧНИМИ ОПЕРАТОРАМИ

Доведено інтерполяційну теорему для тензорних добутків апроксимаційних просторів, асоційованих з регулярними еліптичними операторами, та показано її застосування до проблеми апроксимацій елементів тензорних добутків L_p-просторів.

Вступ. Проблемам наближення елементів банахового простору різними класами гладких векторів замкнених операторів присвячено праці [1, 2, 4, 5, 7]. У праці [3] наведено застосування до згаданих проблем апроксимаційних просторів, асоційованих із замкненими операторами у банахових просторах. У контексті застосування різних апроксимаційних класів функцій слід відзначити праці [8, 9].

У цій статті показано, що тензорний добуток апроксимаційних просторів, асоційованих із регулярними еліптичними операторами, є проміжним інтерполяційним простором між тензорними добутками просторів $L_p(\Omega)$ і цілих функцій експоненціального типу, звуження яких на обмежену область Ω належить простору $L_p(\Omega)$. Встановлено нерівності, які оцінюють відстань від заданого елемента тензорного добутку просторів $L_p(\Omega)$ до підпростору, що визначається тензорним добутком просторів цілих функцій експоненціального типу.

Означення і попередні відомості. На просторах $\{L_{p_j}(\Omega)\}_{j=1}^J$, $1 < p_j < \infty$, комплексних сумовних функцій в обмеженій області $\Omega \subset \mathbb{R}^n$ з границею $\partial\Omega$ класу C^∞ розглянемо регулярно еліптичні оператори (див. означення 5.2.1/4 з [10])

$$(A_j f)(x) = \sum_{|s_j| \le 2m} a_{s_j} D^{s_j} f(x), \qquad a_{s_j} \in \mathbb{C},$$

$$D(A_j) = \left\{ f \in W_{p_j}^{2m}(\Omega) : B_{ji} f \big|_{\partial\Omega} = 0,\ j = 1,\dots,J,\ i = 1,\dots,m \right\},$$

де $W_{p_j}^{2m}(\Omega)$ – простір Соболєва; $(B_{ji} f)(x) = \sum\limits_{|s_j| \le m_j} b_{i,s_j}(x) D^{s_j} f(x)$ – набір граничних операторів; $b_{i,s_j}(x) \in C^\infty(\partial\Omega)$, $j = 1,\dots,m$; $D^{s_j} f(x) = \dfrac{\partial^{|s_j|} f}{\partial x_1^{s_{j1}} \dots \partial x_n^{s_{jn}}}$, $x = (x_1,\dots,x_n) \in \Omega$ і $|s_j| = s_{j1} + \dots + s_{jn}$ для всіх $s_j = (s_{j1},\dots,s_{jn}) \in \mathbb{Z}_+^n$.

Нехай $\otimes_j^J L_{p_j}(\Omega) = L_{p_1}(\Omega) \otimes \dots \otimes L_{p_J}(\Omega)$ – тензорний добуток, на якому задаємо проективну норму

$$\|w\|_{\otimes_j^J L_{p_j}(\Omega)} = \inf_{w = \sum_n \otimes_j^J f_n^j} \sum_{n=1}^N \left\| f_n^1 \right\|_{L_{p_1}(\Omega)} \cdot \ldots \cdot \left\| f_n^J \right\|_{L_{p_J}(\Omega)},$$

де inf береться по всіх зображеннях елемента $w \in \otimes_j^J L_{p_j}(\Omega)$ у вигляді суми $w = \sum\limits_{n=1}^N \otimes_j^J f_n^j$ зі скінченним N, $f_n^j \in L_{p_j}(\Omega)$ і $\otimes_j^J f_n^j = f_n^1 \otimes \dots \otimes f_n^J \in$

$\in \otimes_j^J L_{p_j}(\Omega)$. Поповнення простору $\otimes_j^J L_{p_j}(\Omega)$ у проективній нормі позначимо через $\tilde{\otimes}_j^J L_{p_j}(\Omega)$.

Для будь-яких чисел $\nu_j > 0$, $1 < p_j < \infty$ означимо банахові простори цілих векторів експоненціального типу оператора A_j:

$$E_{p_j}^{\nu_j}(A_j) = \left\{ f \in D(A_j) : \|f\|_{E_{p_j}^{\nu_j}(A_j)} = \left(\sum_{k \in \mathbb{Z}_+} \nu_j^{-kp_j} \left\| A_j^k f \right\|_{L_{p_j}(\Omega)}^{p_j} \right)^{1/p_j} < \infty \right\}.$$

Означимо об'єднання $E_{p_j}(A_j) = \bigcup_{\nu_j > 0} E_{p_j}^{\nu_j}(A_j)$, на якому задамо квазінорму

$$|f|_{E_{p_j}(A_j)} = \|f\|_{L_{p_j}(\Omega)} + \inf\left\{\nu_j > 0 : f \in E_{p_j}^{\nu_j}(A_j)\right\}$$

і тензорний добуток $\otimes_j^J E_{p_j}(A_j)$ з проективною квазінормою

$$|w|_{\otimes_j^J E_{p_j}(A_j)} = \inf_{w = \sum_n \otimes_j^J f_n^j} \sum_{n=1}^N \left| f_n^1 \right|_{E_{p_1}(A_1)} \cdot \ldots \cdot \left| f_n^J \right|_{E_{p_J}(A_J)}.$$

Поповнення простору $\otimes_j^J E_{p_j}(A_j)$ у цій нормі позначимо через $\tilde{\otimes}_j^J E_{p_j}(A_j)$.

Використовуючи позначення праці [10], для пари квазінормованих просторів $(X, |\cdot|_X)$, $(Y, |\cdot|_Y)$ і чисел $0 < q \le \infty$, $0 < \theta < 1$, $0 < t < \infty$ означимо інтерполяційний простір $(X,Y)_{\theta,q} = \{a \in X + Y : |a|_{(X,Y)_{\theta,q}} < \infty\}$ з квазінормою

$$|a|_{(X,Y)_{\theta,q}} = \begin{cases} \left(\int_0^\infty [t^{-\theta} K(t,a;X,Y)]^q \dfrac{dt}{t} \right)^{1/q}, & 0 < q < \infty, \\ \sup_{t>0} t^{-\theta} K(t,a;X,Y), & q = \infty, \end{cases}$$

де $K(t,a;X,Y) = \inf_{a=x+y} (|x|_X + t|y|_Y)$, $x \in X$, $y \in Y$.

Для чисел $0 < \alpha < \infty$ і $0 < \tau_j \le \infty$ означимо апроксимаційні простори

$$\mathcal{B}_{p_j,\tau_j}^{\alpha}(A_j) = \{ f \in L_{p_j}(\Omega) : |f|_{\mathcal{B}_{p_j,\tau_j}^{\alpha}(A_j)} < \infty \}$$

з квазінормою

$$|f|_{\mathcal{B}_{p_j,\tau_j}^{\alpha}(A_j)} = \begin{cases} \left(\int_0^\infty [t^{\alpha} E_{p_j}(t,f)]^{\tau_j} \dfrac{dt}{t} \right)^{1/\tau_j}, & 0 < \tau_j < \infty, \\ \sup_{t>0} t^{\alpha} E_{p_j}(t,f), & \tau_j = \infty, \end{cases}$$

де

$$E_{p_j}(t,f) = \inf\left\{ \|f - g\|_{L_{p_j}(\Omega)} : |g|_{E_{p_j}(A_j)} \le t \right\}, \quad g \in E_{p_j}(A_j), \quad f \in L_{p_j}(\Omega).$$

Нехай $0 < \theta < 1$ і $[\mathcal{B}_{p_j,\tau_j}^{\alpha}(A_j)]^{\theta}$ – простір $\mathcal{B}_{p_j,\tau_j}^{\alpha}(A_j)$, наділений квазінормою $|f|_{\mathcal{B}_{p_j,\tau_j}^{\alpha}(A_j)}^{\theta}$; $\otimes_j^J [\mathcal{B}_{p_j,\tau_j}^{\alpha}(A_j)]^{\theta}$ – тензорний добуток з проективною квазінормою

$$|w|_{\otimes_j^J [\mathcal{B}_{p_j,\tau_j}^{\alpha}(A_j)]^{\theta}} = \inf_{w = \sum_n \otimes_j^J f_n^j} \sum_{n=1}^N \left| f_n^1 \right|_{\mathcal{B}_{p_1,\tau_1}^{\alpha}(A_1)}^{\theta} \cdot \ldots \cdot \left| f_n^J \right|_{\mathcal{B}_{p_J,\tau_J}^{\alpha}(A_J)}^{\theta}.$$

Поповнення простору $\otimes_j^J [\mathcal{B}_{p_j,\tau_j}^{\alpha}(A_j)]^{\theta}$ у цій нормі позначимо через $\tilde{\otimes}_j^J [\mathcal{B}_{p_j,\tau_j}^{\alpha}(A_j)]^{\theta}$.

Означимо також простір

$$B^{\alpha}_{p_j,\tau_j,\{B_{ji}\}}(\Omega)=\left\{f\in B^{\alpha}_{p_j,\tau_j}(\Omega): B_{ji}A_j^k f\big|_{\partial\Omega}=0,\ j=1,\dots,m,\ k\in\mathbb{Z}_+\right\},$$

де $B^{\alpha}_{p_j,\tau_j}(\Omega)$ – класичний простір Бєсова.

Основні результати.

Теорема 1. *Нехай* $1<p_j<\infty$, $1\le q,\ q_j,\tau_j\le\infty$, $0<\theta<1$. *Тоді при* $\tau_j=\theta q_j$, $\theta=\dfrac{1}{\alpha+1}$ *і* $\dfrac{1}{q-1}=\sum\limits_{j=1}^{J}\left(\dfrac{1}{q_j-1}\right)$ *виконується такий ізоморфізм просторів*:

$$(\tilde{\otimes}_j^J E_{p_j}(A_j),\tilde{\otimes}_j^J L_{p_j}(\Omega))_{\theta,q}=\tilde{\otimes}_j^J[\mathcal{B}^{\alpha}_{p_j,\tau_j,\{B_{ji}\}}(\Omega)]^{\theta}. \qquad (1)$$

Д о в е д е н н я. Згідно з теоремою 7.1.7 з [6] при $\tau_j=\theta q_j$ і $\theta=1/(\alpha+1)$ виконується ізоморфізм просторів:

$$[\mathcal{B}^{\alpha}_{p_j,\tau_j}(A_j)]^{\theta}=(E_{p_j}(A_j),L_{p_j}(\Omega))_{\theta,qj},$$

$$|f|^{\theta}_{\mathcal{B}^{\alpha}_{p_j,\tau_j}(A_j)}\approx|f|_{(E_{p_j}(A_j),L_{p_j}(\Omega))_{\theta,q_j}}. \qquad (2)$$

Покажемо, що

$$(\tilde{\otimes}_j^J E_{p_j}(A_j),\tilde{\otimes}_j^J L_{p_j}(\Omega))_{\theta,q}=\tilde{\otimes}_j^J(E_{p_j}(A_j),L_{p_j}(\Omega))_{\theta,qj}. \qquad (3)$$

Дійсно, при $\tau^J=t$ отримуємо таку оцінку:

$$K(t,w;\tilde{\otimes}_j^J E_{p_j}(A_j),\tilde{\otimes}_j^J L_{p_j}(\Omega))=\inf_{w=u+v}\left(|u|_{\tilde{\otimes}_j^J E_{p_j}(A_j)}+t|v|_{\tilde{\otimes}_j^J L_{p_j}(\Omega)}\right)\le$$

$$\le\inf_{\sum_n\otimes_j^J f_n^j=\sum_n\otimes_j^J u_n^j+\sum_n\otimes_j^J v_n^j}\left(\sum_{n=1}^{N}\left|u_n^1\right|_{E_{p_1}(A_1)}\cdot\ldots\cdot\left|u_n^J\right|_{E_{p_J}(A_J)}+\right.$$

$$\left.+t\sum_{n=1}^{N}\left\|v_n^1\right\|_{L_{p_1}(\Omega)}\cdot\ldots\cdot\left\|v_n^J\right\|_{L_{p_J}(\Omega)}\right)\le$$

$$\le\sum_{n=1}^{N}\inf_{f_n^1=u_n^1+v_n^1}\left(\left|u_n^1\right|_{E_{p_1}(A_1)}+\tau\left\|v_n^1\right\|_{L_{p_1}(\Omega)}\right)\cdot\ldots$$

$$\ldots\cdot\inf_{f_n^J=u_n^J+v_n^J}\left(\left|u_n^J\right|_{E_{p_J}(A_J)}+\tau\left\|v_n^J\right\|_{L_{p_J}(\Omega)}\right)=$$

$$=\sum_{n=1}^{N}K(\tau,f_n^1;E_{p_1}(A_1),L_{p_1}(\Omega))\cdot\ldots\cdot K(\tau,f_n^J;E_{p_J}(A_J),L_{p_J}(\Omega)).$$

Використовуючи нерівність Юнга, при $\dfrac{1}{q-1}=\sum\limits_{j=1}^{J}\left(\dfrac{1}{q_j-1}\right)$ маємо

$$\int_0^{\infty}[t^{-\theta}K(t,w;\tilde{\otimes}_j^J E_{p_j}(A_j),\tilde{\otimes}_j^J L_{p_j}(\Omega))]^q\,\frac{dt}{t}\le$$

$$\le J\sum_{n=1}^{N}\left(\int_0^{\infty}[\tau^{-\theta}K(\tau,f_n^1;E_{p_1}(A_1),L_{p_1}(\Omega))]^{q_1}\,\frac{d\tau}{\tau}\right)^{q/q_1}\cdot\ldots$$

$$\ldots\cdot\left(\int_0^{\infty}[\tau^{-\theta}K(\tau,f_n^J;E_{p_J}(A_J),L_{p_J}(\Omega))]^{q_J}\,\frac{d\tau}{\tau}\right)^{q/q_J}.$$

Переходячи до квазінорм, отримуємо нерівність

$$|w|_{(\tilde{\otimes}_j^J E_{p_j}(A_j),\tilde{\otimes}_j^J L_{p_j}(\Omega))_{\theta,q}} \le J\,|w|_{\tilde{\otimes}_j^J (E_{p_j}(A_j),L_{p_j}(\Omega))_{\theta,qj}},$$

з якої випливає вкладення

$$\tilde{\otimes}_j^J (E_{p_j}(A_j), L_{p_j}(\Omega))_{\theta,qj} \subset (\tilde{\otimes}_j^J E_{p_j}(A_j), \tilde{\otimes}_j^J L_{p_j}(\Omega))_{\theta,q}. \qquad (4)$$

З іншого боку, використовуючи інтерполяційні нерівності

$$|f|_{(E_{p_j}(A_j),L_{p_j}(\Omega))_{\theta,qj}} \le c_{\theta,q_j}\,|f|^{1-\theta}_{E_{p_j}(A_j)}\,\|f\|^{\theta}_{L_{p_j}(\Omega)},$$

$$K(t,w;\tilde{\otimes}_j^J E_{p_j}(A_j), \tilde{\otimes}_j^J L_{p_j}(\Omega)) \le c_{\theta,q}t^{\theta}\,|w|_{(\tilde{\otimes}_j^J E_{p_j}(A_j),\tilde{\otimes}_j^J L_{p_j}(\Omega))_{\theta,q}} \qquad (5)$$

та нерівність Гельдера, маємо

$$\begin{aligned}
|w|_{\tilde{\otimes}_j^J (E_{p_j}(A_j),L_{p_j}(\Omega))_{\theta,qj}} &\le \inf_{w=\sum\limits_n \otimes_j^J f_n^j} \sum_{n=1}^{N} c_{\theta,q_1}\,|f|^{1-\theta}_{E_{p_1}(A_1)}\,\|f\|^{\theta}_{L_{p_1}(\Omega)} \cdot\ldots \\
&\ldots\cdot c_{\theta,q_J}\,|f|^{1-\theta}_{E_{p_J}(A_J)}\,\|f\|^{\theta}_{L_{p_J}(\Omega)} \le \\
&\le c'_{\theta,q_j} \inf_{w=\sum\limits_n \otimes_j^J f_n^j} \left(\sum_{n=1}^{N} \left|f_n^1\right|_{E_{p_1}(A_1)} \cdot\ldots\cdot \left|f_n^J\right|_{E_{p_J}(A_J)} + \right. \\
&\left. + \sum_{n=1}^{N} \left\|f_n^1\right\|_{L_{p_1}(\Omega)} \cdot\ldots\cdot \left\|f_n^J\right\|_{L_{p_J}(\Omega)} \right) \le \\
&\le c''_{\theta,q_j} t^{-\theta} K(t,w;\tilde{\otimes}_j^J E_{p_j}(A_j), \tilde{\otimes}_j^J L_{p_j}(\Omega)) \le \\
&\le C_{\theta,q}\,|w|_{(\tilde{\otimes}_j^J E_{p_j}(A_j),\tilde{\otimes}_j^J L_{p_j}(\Omega))_{\theta,q}}
\end{aligned}$$

для $w = \sum\limits_{n=1}^{N} \otimes_j^J f_n^j \in (\tilde{\otimes}_j^J E_{p_j}(A_j), \tilde{\otimes}_j^J L_{p_j}(\Omega))_{\theta,q}$, $f_n^j \in E_{p_j}(A_j)$. Оскільки простір $E_{p_j}(A_j)$ щільний у просторі $(E_{p_j}(A_j), L_{p_j}(\Omega))_{\theta,qj}$, то

$$|w|_{\tilde{\otimes}_j^J (E_{p_j}(A_j),L_{p_j}(\Omega))_{\theta,qj}} \le C_{\theta,q}\,|w|_{(\tilde{\otimes}_j^J E_{p_j}(A_j),\tilde{\otimes}_j^J L_{p_j}(\Omega))_{\theta,q}}$$

для всіх $w \in (\tilde{\otimes}_j^J E_{p_j}(A_j), \tilde{\otimes}_j^J L_{p_j}(\Omega))_{\theta,q}$. Звідси отримуємо

$$(\tilde{\otimes}_j^J E_{p_j}(A_j), \tilde{\otimes}_j^J L_{p_j}(\Omega))_{\theta,q} \subset \tilde{\otimes}_j^J (E_{p_j}(A_j), L_{p_j}(\Omega))_{\theta,qj}. \qquad (6)$$

Вкладення (4) і (6) дають рівність (3), яка з урахуванням (2) набуває вигляду

$$(\tilde{\otimes}_j^J E_{p_j}(A_j), \tilde{\otimes}_j^J L_{p_j}(\Omega))_{\theta,q} = \tilde{\otimes}_j^J [\mathcal{B}^{\alpha}_{p_j,\tau_j}(A_j)]^{\theta}. \qquad (7)$$

Далі покажемо, що виконується така рівність:

$$\mathcal{B}^{\alpha}_{p_j,\tau_j}(A_j) = B^{\alpha}_{p_j,\tau_j,\{B_{ji}\}}(\Omega). \qquad (8)$$

Означимо простір

$$E^{\nu_j}_{p_j}(D) = \{f \in C^{\infty}(\bar{\Omega}) : D^{s_j} f \in L_{p_j}(\Omega), \left|s_j\right| = k,\ k \in \mathbb{Z}_+\}$$

з нормою

$$\|f\|_{E^{\nu_j}_{p_j}(D)} = \left(\sum_{k\in\mathbb{Z}_+} \sum_{\left|s_j\right|=k} \nu_j^{-p_j k} \left\|D^{s_j} f\right\|^{p_j}_{L_{p_j}(\Omega)} \right)^{1/p_j}.$$

Покажемо, що об'єднання $E_{p_j}(D) = \bigcup_{\nu_j > 0} E_{p_j}^{\nu_j}(D)$ співпадає з простором цілих аналітичних функцій експоненціального типу, звуження яких на Ω належить $L_{p_j}(\Omega)$. Нехай $0 \in \Omega$ і $f(x) \in E_{p_j}^{\nu_j}(D)$. Згідно з теоремою вкладення Соболєва для $\ell > n/p_j$ маємо

$$\sup_{x\in\Omega} \left|D^{s_j} f(x)\right| \le c \max\{1, \nu_j, \dots, \nu_j^{\ell}\} \nu_j^k \, \|f\|_{E_{p_j}^{\nu_j}(D)} \le c_0 \nu_j^k, \quad |s_j| = k, \quad k \in \mathbb{Z}_+, \tag{9}$$

де сталі c, c_0 не залежать від k. Звідси отримуємо

$$|f(x+iy)| \le \sum_{k\in\mathbb{Z}_+} \sum_{|s_j|=k} \left|D^{s_j} f(x)\right| \frac{|y|^k}{k!} \le c_1 e^{\nu_j |y|} \tag{10}$$

для всіх $x \in \Omega$ і $y \in \mathbb{R}^n$, де стала c_1 не залежить від k. Це означає, що f є цілою аналітичною функцією експоненціального типу.

Навпаки, нехай f задовольняє (10). Тоді $\left|D^{s_j} f(x)\right| \le c_2 (2n\nu_j) e^{\nu_j |x|}$ для всіх $x \in \mathbb{R}^n$ і $|s_j| = k$, $k \in \mathbb{Z}_+$. З обмеженості Ω маємо

$$\sup_{x\in\Omega} \left|D^{s_j} f(x)\right| \le c_3 (2n\nu_j)^k$$

і

$$\sum_{|s_j|=k} \left\|D^{s_j} f\right\|_{L_{p_j}(\Omega)} \le c_3 (2n^2 \nu_j)^k .$$

Звідси випливає, що $f(x) \in E_{p_j}^{4n^2\nu_j}(D)$, оскільки

$$\sum_{k\in\mathbb{Z}_+} \sum_{|s_j|=k} (4n^2\nu_j)^{-p_j k} \left\|D^{s_j} f\right\|_{L_{p_j}(\Omega)}^{p_j} \le \frac{2^{p_j}}{2^{p_j} - 1} \sup_k \frac{\sum_{|s_j|=k} \left\|D^{s_j} f\right\|_{L_{p_j}(\Omega)}^{p_j}}{(2n^2\nu_j)^{p_j k}} . \tag{11}$$

На просторі $E_{p_j}(D)$ задамо квазінорму

$$|f|_{E_{p_j}(D)} = \|f\|_{L_{p_j}(\Omega)} + \inf\{\nu_j > 0 : f \in E_{p_j}^{\nu_j}(D)\} .$$

Використовуючи нерівності (9), (11) і теорему Пелі − Вінера, отримуємо еквівалентність квазінорм

$$|f|_{E_{p_j}(D)} \approx \inf_{g|_\Omega = f, g \in L_{p_j}(\mathbb{R}^n)} \left\{\|g\|_{L_{p_j}(\mathbb{R}^n)} + \sup\{|\zeta| : \zeta \in \operatorname{supp} Fg\}\right\} ,$$

де $\operatorname{supp} Fg$ − носій перетворення Фур'є Fg функції $g \in L_{p_j}(\mathbb{R}^n)$.

Використовуючи теорему 4.2.2 з [10], теорему 7.1.7 з [6], а також нерівності Джексона і Бернштейна, для $\ell \in \mathbb{N}$ отримуємо

$$\|f\|_{W_{p_j}^{\ell}(\Omega)}^{1/(\ell+1)} \le c_\ell \, |f|_{E_{p_j}(D)}^{1-1/(\ell+1)} \, \|f\|_{L_{p_j}(\Omega)}^{1/(\ell+1)} , \qquad f \in E_{p_j}(D), \tag{12}$$

$$K(t, f, E_{p_j}(D), L_{p_j}(\Omega)) \le c_\ell t^{1/(\ell+1)} \|f\|_{W_{p_j}^{\ell}(\Omega)}^{1/(\ell+1)} , \qquad f \in W_{p_j}^{\ell}(\Omega), \tag{13}$$

де

$$K(t, f, E_{p_j}(D), L_{p_j}(\Omega)) = \inf_{f=f_0+f_1}\left(|f_0|_{E_{p_j}(D)} + t\,\|f_1\|_{L_{p_j}(\Omega)}\right),$$

$$f_0 \in E_{p_j}(D), \quad f_1 \in L_{p_j}(\Omega).$$

Означимо простір

$$\mathscr{B}^{\alpha}_{p_j,\tau_j}(D) = \left\{ f \in L_{p_j}(\Omega) : |f|_{\mathscr{B}^{\alpha}_{p_j,\tau_j}(D)} = \left(\int_0^\infty [t^\alpha E_{p_j}(t,f)]^{\tau_j}\,\frac{dt}{t}\right)^{1/\tau_j} < \infty \right\},$$

де

$$E_{p_j}(t,f) = \inf\{\|f-g\|_{L_{p_j}(\Omega)} : |g|_{E_{p_j}(D)} \le t\}, \quad g \in E_{p_j}(D), \quad f \in L_{p_j}(\Omega).$$

Використовуючи нерівності (12), (13), теорему 2.4.2/2 з [10], а також теореми 3.11.5-6 і 7.1.7 з [6], отримуємо

$$\mathscr{B}^{\alpha}_{p_j,\tau_j}(D) = \left(\left(E_{p_j}(D), L_{p_j}(\Omega)\right)_{1/(\alpha+1),\tau_j(\alpha+1)} \right)^{\alpha+1} =$$

$$= \left(L_{p_j}(\Omega), W^{\ell}_{p_j}(\Omega)\right)_{\alpha/\ell,\tau_j} = B^{\alpha}_{p_j,\tau_j}(\Omega). \qquad (14)$$

Доведемо, що

$$E_{p_j}(A_j) = \left\{ f \in E_{p_j}(D) : B_{ji}A_j^k f\big|_{\partial\Omega} = 0,\ j = 1,\dots,m,\ k \in \mathbb{Z}_+ \right\}. \qquad (15)$$

Згідно з теоремою 5.4.3 з [10], для $k \in \mathbb{N}$ існують додатні числа c_1 і c_2 такі, що

$$c_1^k\,\|f\|_{W^{2mk}_{p_j}(\Omega)} \le \left\|A_j^k f\right\|_{L_{p_j}(\Omega)} \le c_2^k\,\|f\|_{W^{2mk}_{p_j}(\Omega)}, \qquad f \in D(A_j^k).$$

Звідси маємо

$$\sum_{k\in\mathbb{Z}_+} \left(c_2(n\nu_j)^{2m}\right)^{-p_j k} \left\|A_j^k f\right\|^{p_j}_{L_{p_j}(\Omega)} \le c_2' \sum_{k\in\mathbb{Z}_+} \sum_{|s_j|=2mk} \nu_j^{-2mkp_j} \left\|D^{s_j} f\right\|^{p_j}_{L_{p_j}(\Omega)},$$

а тому

$$\left\{ f \in E^{\nu_j}_{p_j}(D) : B_{ji}A_j^k f\,\big|_{\partial\Omega} = 0,\ j = 1,\dots,m,\ k \in \mathbb{Z}_+ \right\} \subset E^{\mu_j}_{p_j}(A_j),$$

де $\mu_j = c_2(n\nu_j)^{2m}$.

З іншого боку,

$$\sum_{k\in\mathbb{Z}_+} \nu_j^{-kp_j} \left\|A_j^k f\right\|^{p_j}_{L_{p_j}(\Omega)} \ge \sum_{k\in\mathbb{Z}_+} \sum_{|s_j|=k} (c_1^{-1}\nu_j)^{-kp_j} \left\|D^{s_j} f\right\|^{p_j}_{L_{p_j}(\Omega)},$$

звідки маємо

$$E^{\nu_j}_{p_j}(A_j) \subset \left\{ f \in E^{c_1^{-1}\nu_j}_{p_j}(D) : B_{ji}A_j^k f\big|_{\partial\Omega} = 0,\ j = 1,\dots,m,\ k \in \mathbb{Z}_+ \right\},$$

що й доводить (15).

Рівність (8) отримуємо з (14) і (15). Ізоморфізм (1) випливає з (7) і (8). ♦

Теорема 2. *Існують числа* $c_1(\alpha,\tau_j), c_2(\alpha,\tau_j)$ *такі, що виконуються нерівності*

$$E(t,w) \le c_1 t^{-\alpha}\,|w|^{\alpha+1}_{\tilde{\otimes}_j^J [B^{\alpha}_{p_j,\tau_j,\{B_{ji}\}}(\Omega)]^{1/(\alpha+1)}}, \qquad w \in \tilde{\otimes}_j^J [B^{\alpha}_{p_j,\tau_j,\{B_{ji}\}}(\Omega)]^{1/(\alpha+1)}, \qquad (16)$$

$$|w|^{\alpha+1}_{\tilde{\otimes}_j^J [B^{\alpha}_{p_j,\tau_j,\{B_{ji}\}}(\Omega)]^{1/(\alpha+1)}} \le c_2\,|w|^{\alpha}_{\tilde{\otimes}_j^J E_{p_j}(A_j)}\,\|w\|_{\tilde{\otimes}_j^J L_{p_j}(\Omega)}, \qquad w \in \tilde{\otimes}_j^J E_{p_j}(A_j), \qquad (17)$$

де

$$E(t,w)=\inf\{\|w-u\|_{\tilde\otimes_j^J L_{p_j}(\Omega)} : |u|_{\tilde\otimes_j^J E_{p_j}(A_j)} \le t\},$$

$$u\in\tilde\otimes_j^J E_{p_j}(A_j), \qquad w\in\tilde\otimes_j^J L_{p_j}(\Omega).$$

Д о в е д е н н я. Згідно з теоремою 3.11.4(b) з [6] для деякого числа $c>0$ маємо

$$|w|_{(\tilde\otimes_j^J E_{p_j}(A_j),\tilde\otimes_j^J L_{p_j}(\Omega))_{\theta,q}} \le c\,|w|^{1-\theta}_{\tilde\otimes_j^J E_{p_j}(A_j)}\,\|w\|^{\theta}_{\tilde\otimes_j^J L_{p_j}(\Omega)},$$

$$w\in\tilde\otimes_j^J E_{p_j}(A_j).$$

З цієї нерівності та ізоморфізму (1) при $\alpha=(1-\theta)/\theta$ випливає існування такої сталої $c_2>0$, що виконується нерівність (17).

З інтерполяційної нерівності (5) та ізоморфізму (1) випливає існування такої постійної $c_0>0$, що

$$K(t,w,\tilde\otimes_j^J E_{p_j}(A_j),\tilde\otimes_j^J L_{p_j}(\Omega)) \le c_0 t^{\theta}\,|w|_{\tilde\otimes_j^J [B^{\alpha}_{p_j,\tau_j,\{B_{ji}\}}(\Omega)]^{\theta}},$$

$$w\in\tilde\otimes_j^J [B^{\alpha}_{p_j,\tau_j,\{B_{ji}\}}(\Omega)]^{\theta}.$$

Позначимо

$$K_\infty(t,w,\tilde\otimes_j^J E_{p_j}(A_j),\tilde\otimes_j^J L_{p_j}(\Omega)) = \inf_{w=u+v}\max\left(|u|_{\tilde\otimes_j^J E_{p_j}(A_j)},\, t\,\|v\|_{\tilde\otimes_j^J L_{p_j}(\Omega)}\right).$$

Оскільки $K_\infty \le K$, то

$$K_\infty(t,w,\tilde\otimes_j^J E_{p_j}(A_j),\tilde\otimes_j^J L_{p_j}(\Omega)) \le c_0 t^{\theta}\,|w|_{\tilde\otimes_j^J [B^{\alpha}_{p_j,\tau_j,\{B_{ji}\}}(\Omega)]^{\theta}},$$

$$w\in\tilde\otimes_j^J [B^{\alpha}_{p_j,\tau_j,\{B_{ji}\}}(\Omega)]^{\theta}. \tag{18}$$

Згідно з лемою 7.1.2 з [6] для кожного $t>0$ існує таке $s>0$, що $K_\infty = s$ і $E(s+0,w)\le s/t\le E(s-0,w)$. Звідси та з нерівності (18) маємо

$$s^{1-\theta}[E(s,w)]^{\theta} \le c_0\,|w|_{\tilde\otimes_j^J [B^{\alpha}_{p_j,\tau_j,\{B_{ji}\}}(\Omega)]^{\theta}}, \qquad w\in\tilde\otimes_j^J [B^{\alpha}_{p_j,\tau_j,\{B_{ji}\}}(\Omega)]^{\theta}.$$

При $\alpha=(1-\theta)/\theta$ отримуємо

$$s^{\alpha}E(s,w) \le c_0^{\alpha+1}\,|w|^{\alpha+1}_{\tilde\otimes_j^J [B^{\alpha}_{p_j,\tau_j,\{B_{ji}\}}(\Omega)]^{1/(\alpha+1)}},$$

$$w\in\tilde\otimes_j^J [B^{\alpha}_{p_j,\tau_j,\{B_{ji}\}}(\Omega)]^{1/(\alpha+1)}. \tag{19}$$

Поклавши в (19) $c_1=c_0^{\alpha+1}$, отримаємо нерівність (16). ♦

1. *Горбачук В. И., Горбачук М. Л.* Операторный подход к задачам аппроксимации // Алгебра и анализ. – 1997. – **9**, № 6. – С. 90–108.
2. *Горбачук М. Л., Горбачук В. І.* Про наближення гладких векторів замкненого оператора цілими векторами експоненціального типу // Укр. мат. журн. – 1995. – **47**, № 5. – С. 616–628.

   Те саме: *Gorbachuk M. L., Gorbachuk V. I.* Approximation of smooth vectors of a closed operator by entire vectors of exponential type // Ukr. Math. J. – 1995. – **47**, No. 5. – P. 713–726.

3. *Дмитришин М. І., Лопушанський О. В.* Абстрактні простори Бєсова, асоційовані із замкненими операторами в банахових просторах // Доп. НАН України. – 2007. – № 12. – С. 16–22.
4. *Радзиевский Г. В.* Прямые и обратные теоремы в задачах о приближении по векторам конечной степени // Мат. сб. – 1998. – **189**, № 4. – С. 83–124.
   Те саме: *Radzievskii G. V.* Direct and converse theorems in problems of approximation by vectors of finite degree // Sb. Math. – 1998. – **189**, No. 4. – P. 561–601.
5. *Радыно Я. В.* Векторы экспоненциального типа в операторном исчислении и дифференциальных уравнениях // Дифференц. уравнения. – 1985. – **21**, № 9. – С. 1559–1569.
6. *Bergh J., Löfström J.* Interpolation spaces. An introduction. – Berlin–Heidelberg–New York: Springer, 1976. – 207 p.
7. *Carl B.* Inequalities of Bernstein–Jackson-type and the degree of compactness of operators in Banach spaces // Ann. Inst. Fourier. – 1985. – **35**, No. 3. – P. 79–118.
8. *DeVore R., Petrova G., Wojtaszczyk P.* Approximation of functions of few variables in high dimensions // Constr. Approx. – 2011. – **33**, No. 1. – P. 125–143.
9. *Garrigós G., Hernández E.* Sharp Jackson and Bernstein inequalities for N-term approximation in sequence spaces with applications // Ind. Univ. Math. J. – 2004, **53**, No. 6. – P. 1741–1764.
10. *Triebel H.* Interpolation theory. Function spaces. Differential operators. – Berlin: Springer, 1995. – 664 p.

ТЕНЗОРНЫЕ ПРОИЗВЕДЕНИЯ АППРОКСИМАЦИОННЫХ ПРОСТРАНСТВ, АССОЦИИРОВАННЫХ С РЕГУЛЯРНЫМИ ЭЛЛИПТИЧЕСКИМИ ОПЕРАТОРАМИ

Доказана интерполяционная теорема для тензорных произведений аппроксимационных пространств, ассоциируемых с регулярными эллиптическими операторами, и показано ее применение к проблеме аппроксимаций элементов тензорных произведений L_p-пространств.

TENSOR PRODUCTS OF APPROXIMATION SPACES ASSOCIATED WITH REGULAR ELLIPTIC OPERATORS

The interpolation theorem for tensor products of approximation spaces associated with regular elliptic operators is proved. Its application to the problem of approximations of elements of tensor products of L_p-spaces is shown.

Прикарпат. нац. ун-т
ім. Василя Стефаника, Івано-Франківськ

Одержано
10.12.12